

based on the usage of modern IT technologies. Different approaches in defining the creativity and its types are displayed. The methods of IT teachers' creative potential formation within constant professional training is set forth.

Keywords: creativity, types of creativity, professional training of IT teaches.

Стаття надійшла до редакції 04.05.2012 р.

Прийнято до друку 25.05.2012 р.

УДК 378.662 : [378.016 : 811]

I. В. Секрет

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ВИЩОМУ ТЕХНІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Радикальні політичні, соціально-економічні та організаційні зміни, які відбуваються в сучасному суспільстві, ведуть до суттєвих змін у системі вищої професійної освіти. Новітні вітчизняні та зарубіжні наукові здобутки щодо активізації навчальної діяльності студентів, забезпечення раціонального рівня інформатизації викладання та навчання в сукупності з сучасними розробками в галузі інноваційних технологій сприяють розвитку дистанційної освіти, яка приходить на зміну традиційним формам здобуття знань.

Розвиток дистанційної освіти обумовлений цілеспрямованою державною політикою України щодо інформатизації суспільства (Указ Президента України про Національну доктрину розвитку освіти в Україні, Закон України "Про Національну програму інформатизації", Указ Президента України "Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні", "Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні").

Аналіз останніх досліджень та публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Аналіз психолого-педагогічної літератури засвідчує, що проблеми впровадження дистанційної освіти, зокрема у навчальну діяльність студентів вищих технічних навчальних закладів, широко висвітлено у роботах вітчизняних та зарубіжних дослідників. Вагомим внеском у визначення концептуальних педагогічних положень дистанційного навчання є погляди й ідеї

В. Кухаренка, В. Лугового, Є. Полат, В. Олійника, Б. Шуневича; до проблеми інформаційно-програмного забезпечення дистанційної освіти – дослідження Г. Козлакової, О. Спіріна. Формуванню нової парадигми підготовки фахівця у вищому технічному навчальному закладі сприяють роботи, які ґрунтуються на компетентнісному підході (О. Глузман, Залюбовська, В. Луговий, В. Первугинський, М. Степко, Ю. Сухарніков, Ж. Таланова, Ю. Швалб). Підходи до індивідуалізованого, диференційованого, особистісно-орієнтованого та проблемного навчання викладено у працях І. Беха, О. Залюбовської, Ю. Зінковського, І. Зязюна. Дослідженню проблеми формування іншомовної комунікативної компетентності та навичок користування мовою у професійних цілях приділяється належна увага, зокрема таким її аспектам: розвиток іншомовної професійної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей (А. Андрієнко, Е. Бібікова, Н. Ізорія, А. Насіханова, О. Тарнопольський, В. Теніщева); особливості розробки електронного навчального забезпечення (С. Христочевський), комп'ютерних засобів професійно-педагогічної комунікації (Н. Волкова).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Незважаючи на інтенсивні різнопланові дослідження, існуючі підходи не вирішують повною мірою проблему формування іншомовної професійної компетентності студентів вищих технічних навчальних закладів в умовах дистанційної освіти, що обумовлено недостатньою розробленістю відповідної методологічної та теоретичної бази, відсутністю детальних розробок щодо умов, які забезпечували б ефективність навчального процесу.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Актуальність проблематики зумовила мету даного дослідження, а саме: описати педагогічні умови формування іншомовної професійної компетентності у вищому технічному навчальному закладі в умовах дистанційної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Як відомо, будь-яка система може успішно функціонувати та розвиватися лише за певних умов, тому, щоб педагогічний процес набув ефективності та результативності, необхідно виявити, обґрунтувати та створити особливі педагогічні умови.

Категорія “умова” у науковій літературі відбиває відношення предмету до оточуючих його явищ, без яких він існувати не може. Умови складають те середовище, в якому даний предмет виникає, існує та розвивається. Під педагогічними умовами розуміють сукупність заходів педагогічного процесу, яка спрямована на підвищення його ефективності [1]. Умови є завжди зовнішніми у відношенні до предмету, а оскільки формування іншомовної професійної компетентності в умовах дистанційної освіти є штучною педагогічною системою, яка функціонує за участю суб'єктів діяльності, тоді педагогічні умови, за яких вона може ефективно працювати, повинні спеціально створюватись та зовнішньо доповнювати її у праксеологічному контексті.

З огляду на те, що окремі, випадковим чином підібрані умови не можуть істотно вплинути на ефективність педагогічного явища, необхідно розробити гнучкий комплекс умов, який динамічно розвивається з урахуванням особливостей розгортання основних педагогічних процесів. Тому, з метою досягнення ефективності навчального процесу, спрямованого на формування іншомовної професійної компетентності в умовах дистанційної освіти, вважаємо за доцільне запропонувати систему педагогічних умов, реалізація яких охоплює усіх учасників навчальної діяльності, починаючи від адміністративного рівня організації навчального процесу, викладачів, студентів і закінчуючи навчально-методичним та технологічним забезпеченням навчання.

У даному контексті, перш за все, необхідно розмежувати необхідні та достатні педагогічні умови [1] у формуванні іншомовної професійної компетентності студентів вищих технічних навчальних закладів в умовах дистанційної освіти [2].

Педагогічні умови, які визначаються як *необхідні*, ґрунтуються на результатах проведеного аналізу психолого-педагогічної літератури, педагогічного досвіду, аналізу особливостей організації навчального процесу у вищому технічному навчальному закладі [1]. Без виконання необхідних педагогічних умов ефективна реалізація концепції формування іншомовної професійної компетентності в умовах дистанційної освіти неможлива.

Педагогічні умови, що визначаються як *достатні*, формулюються унаслідок проведення експериментального дослідження. Якщо експериментальна група студентів демонструє значні переваги у виконанні завдань професійного характеру засобами іноземної мови у порівнянні з контрольною групою, то умови, за яких виявляється стабільний позитивний результат, є достатніми для організації ефективного навчання [1; 2].

Аналіз психолого-педагогічної літератури, власного педагогічного досвіду, та особливостей організації навчального процесу у вищому технічному навчальному закладі дозволив виділити основні аспекти, які заважають системному впровадженню педагогічної концепції формування іншомовної професійної компетентності засобами дистанційної освіти, а саме: низький рівень технічної оснащеності навчального процесу; недостатній рівень розвитку комп'ютерної грамотності та інформаційної компетентності учасників навчального процесу; їх психологічна неготовність до конструктивних змін у парадигмі навчальної діяльності; недостатній рівень методологічного супроводу навчального процесу [2; 3].

Широкому розповсюдженню та застосуванню електронного навчального забезпечення поряд з об'єктивними умовами (відсутність необхідного комп'ютерного оснащення) заважають суб'єктивні чинники, серед яких – низький рівень володіння інформаційними технологіями та епістемологічні переконання учасників навчального процесу щодо навчання,

викладання та засвоєння знань [2; 3].

Отже, розглянемо педагогічні умови, які є необхідними для формування іншомовної професійної компетентності студентів вищих технічних начальних закладів в умовах дистанційної освіти. Вони представлені у сукупності таких груп: організаційно-управлінські; організаційно-змістові; психолого-педагогічні; навчально-методичні.

Розглянемо їх більш детально [3].

Організаційно-управлінські педагогічні умови. Для подолання протиріч, що існують між реальною практикою викладання іноземних мов у вищому технічному навчальному закладі, наукових досліджень та соціального замовлення, необхідно запровадити комплекс дій, спрямованих на ефективне використання засобів дистанційної освіти у контексті формування іншомовної професійної компетентності студентів. Даний комплекс передбачає залучення усіх учасників навчального процесу: студентів, викладачів, адміністрації навчального закладу, що реалізуватиметься на якості та характері змістового й технологічного забезпечення навчального процесу.

Отже, для студентів та студентської групи перш за все є актуальним запровадження заходів психологічної адаптації до навчання у системі вищої освіти. Підвищення мотивації до вивчення іноземних мов може здійснюватись через демонстрацію реальних можливостей застосування набутих знань у майбутній життєдіяльності та здобутті професійної компетентності. Організація навчальної діяльності усіх категорій студентства повинна здійснюватись у відповідності до індивідуальних можливостей кожного через застосування засобів дистанційної освіти для компенсації недоліку необхідних знань, умінь та навичок користування іноземною мовою. З метою адаптації у вищому технічному закладі, підвищенню результативності формування іншомовної професійної компетентності доцільним є налагодження системи формального та неформального спілкування між студентами в академічній групі з представниками інших освітніх закладів, між викладачами і студентами через адекватне застосування інформаційно-комунікативних технологій.

З метою формування психологічної, методичної та технологічної готовності викладачів до застосування у навчальному процесі засобів дистанційної освіти доцільним є надання можливості професорсько-викладацькому складу підвищити їх рівень інформаційної компетентності через спеціально організовані курси підвищення кваліфікацій та семінари, де навчання за своїм змістом буде спрямоване не стільки на технологічні можливості та особливості оперування інформаційно-комунікаційними технологіями, скільки на вивчення їх можливостей у вирішенні задач навчального процесу. Навчання повинно проводитись із застосуванням методів проблемного навчання, впровадженням технологій групової роботи, проектних технологій для того, щоб забезпечити спілкування викладачів між

собою, створити умови неформального навчання, яке здійснюватиметься через взаємодію викладачів один з одним, а також забезпечити викладачів можливістю отримати персональний досвід користування інформаційно-комунікаційних технологій у нових формах навчання. Цілеспрямовані та системні заходи у даному напрямку є запорукою творчого використання отриманих викладачами знань і навичок у їх викладацькій діяльності.

Для підвищення інформатизації навчального процесу та ефективності використання інформаційно-комунікаційних технологій адміністрації вищого навчального закладу доцільно розробити систему заходів, спрямованих на підтримку та стимулювання інноваційної педагогічної діяльності. Визначення схеми моніторингу якості навчання у роботі з дистанційними технологіями та налагодження системної роботи професорсько-викладацького складу із структурними підрозділами, що забезпечують роботу інформаційно-комунікаційних технологій, для розробки та створення методичної бази дистанційної освіти є тими заходами, які сприятимуть ефективному впровадженню інформаційних технологій у навчальну діяльність студентів.

З метою адекватного використання засобів дистанційної освіти у навчальному процесі необхідно перш за все визначити дидактичні засади їх застосування. Необхідно виділити основні напрями навчальної діяльності студентів, в яких застосування засобів дистанційної освіти сприятиме підвищенню якості їх навчання, розширенню можливостей вивчення чи ознайомлення з матеріалом, економії зусиль у підготовці до занять тощо.

Навчально-методичне забезпечення, що використовуватиметься у процесі формування іншомовної професійної компетентності в умовах дистанційної освіти повинно мати на меті: а) закладання основи знань з урахуванням існуючих у студентів понять та подальше їх спрямування на практичне застосування, використовуючи ресурси мережі Інтернет; б) спрямування навчальної діяльності студентів через усвідомлене визначення мети роботи, необхідних умов та засобів навчання, контроль здобутих результатів шляхом оцінювання сформованих компетентностей; в) надання викладачам та студентам практичних рекомендації щодо використання засобів дистанційної освіти у практичній навчальній діяльності; г) реалізація принципу поступовості у впровадженні інновацій з підвищенням ступеню складності матеріалу, що вивчається, та засобів, що застосовуються, у тісному поєднанні з уже отриманим досвідом студентів.

Змішане або гібридне навчання у формуванні іншомовної професійної компетентності залишається пріоритетною формою використання інформаційних технологій у навчанні, яке у практичній діяльності реалізується у вигляді індивідуалізованого навчання з використанням комп'ютерних технологій та застосуванням навчальних ресурсів та соціальних мереж Інтернету. Найбільш продуктивним способом застосування інформаційних технологій у формуванні

іншомовної професійної компетентності студентів виявилось не стільки залучення готових навчальних матеріалів, скільки їх колективне творче створення з використанням ресурсів мережі Інтернет з наступним розповсюдженням між учасниками навчального процесу, обговоренням та підтримкою його контенту після закінчення навчального курсу.

Організаційно-змістові педагогічні умови. З урахуванням особливостей формування іншомовної професійної компетентності у студентів вищого технічного навчального закладу впровадження засобів реалізації дистанційної освіти в умови денного вивчення дисципліни “Іноземна мова” повинно здійснюватись з урахуванням наступних умов: змістова вмотивованість – обумовленість використання інноваційних технологій навчальними цілями та змістом дисципліни; спрямованість змістового наповнення на висвітлення соціокультурних особливостей спільноти, мова якої вивчається, та професійно орієнтовані аспекти діяльності певного фаху; проблемність та комунікативна спрямованість завдань; відповідність віковим особливостям, мотиваційній спрямованості та пізнавальним інтересам студентів; диференційоване використання з урахуванням стартового рівня розвитку іншомовної комунікативної компетентності та рівня, який необхідно досягти; технічна та методична доступність використання у навчальному процесі; адекватне співвідношення у використанні інноваційних технологій для організації аудиторної та самостійної роботи студентів; організація різних режимів навчальної діяльності – від індивідуальної до групової – у її різних за характером і лонгитюдністю формах; можливість саморегулювання студентами процесу розвитку іншомовної професійної компетентності та самостійної постановки завдань з наступним їх виконанням.

Успішність формування іншомовної професійної компетентності в умовах дистанційної освіти визначається наступними чинниками: а) гнучкість навчального процесу в залежності від стартового рівня розвитку іншомовної комунікативної компетентності студентів, їх цілей та мотивів до оволодіння професією та характеру її реалізації в умовах іншомовного середовища; б) орієнтація на особистісні характеристики тих, хто навчається, та урахування їх особистісних епістемологічних переконань; в) змістова обумовленість – відповідність змісту навчальної діяльності професійному контексту, в умовах якої здійснюватиметься іншомовна комунікація; г) вивчення навчального змісту здійснюється у сукупності лінгвістичного, комунікативного, соціокультурного та професійного вимірів.

Вимога до гнучкості та особистісної орієнтації реалізується за умов організації студентоцентрованого навчання, створення банку навчальних матеріалів та засобів навчання для задоволення потреб студентів з різним рівнем володіння мовою. При цьому впровадження засобів дистанційної освіти сприяє подоланню проблем методичного та психологічного характеру.

Психолого-педагогічні умови. Для розуміння процесів розвитку іншомовної професійної компетентності та чинників, що впливають на її формування, необхідно брати до уваги психологічні особливості, зокрема інтелектуальні здібності та мотиваційні чинники особистості. Іншомовна професійна компетентність є комплексним утворенням, що реалізується у сукупності таких компонентів, як знання, навички, здібності, мотивація, особистісні характеристики, самосприйняття, що передбачає самовпевненість і прагнення до власної ефективності. У структурі іншомовної професійної компетентності виокремлюються різні групи здібностей, які є певною мірою взаємозалежні, домінують на різних етапах життєвого шляху особистості та визначають як здатності до навчання, так і ефективне й компетентне виконання професійної діяльності. Як відомо, більшість індивідуумів значно легше та ефективніше вирішують проблему, якщо стратегія її рішення була попередньо освоєна, аніж приймають рішення унаслідок методу обробки нової інформації [4]. Такі особливості перебігу навчальних процесів необхідно урахувати при формуванні іншомовної професійної компетентності у системі вищої освіти. Інтереси як відображення особистісної спрямованості необхідно брати до уваги при визначенні загальної схильності особистості до певної професійної галузі, однак, при формуванні та реалізації професійної компетентності більшого значення набуває чинник інтенсивності інтересу.

Умови навчальної діяльності, в яких реалізуються такі мотиви, як: опанувати новими об'єктами пізнання, здійснювати над ними певні дії; діяти швидко та незалежно; переборювати перешкоди й досягати високих результатів; перевищити самого себе; конкурувати та перевищити інших; збільшити самоповагу шляхом успішного випробування власних талантів тощо, сприяють розвитку мотивації досягнення студентів і, відповідно, підвищенню рівня розвитку іншомовної професійної компетентності.

Потреба особистості у належності до групи має ураховуватись у процесі формування іншомовної професійної компетентності в умовах дистанційної освіти і бути реалізованою через організацію співпраці у команді, групового виконання завдання, ін. У свою чергу, за умови грамотної побудови навчального процесу, потреба особистості у належності до групи може позитивно впливати на розвиток її мотивації досягнення і на розвиток професійної компетентності як наслідок прийняття групою, дружнього оцінювання результатів її діяльності.

Для реалізації педагогічної концепції формування іншомовної професійної компетентності студентів в умовах дистанційної освіти особливого значення набуває особистісна епістемологія учасників навчального процесу. Формування іншомовної професійної компетентності в умовах дистанційної освіти на засадах концепції особистісної епістемології передбачає реалізацію навчання на таких етапах: активізація попередніх знань студентів та впровадження основних понять нового знання; кероване засвоєння знань; вільне

дослідження; обмін інформацією або комунікація.

Навчально-методичні умови. Розглядаючи проблему навчально-методичного забезпечення, необхідно зауважити, що розробка електронних підручників та навчальних посібників з іноземної мови є однією з актуальних проблем реалізації дистанційної освіти, яка потребує методичного осмислення як в плані змісту, так і плані технічної організації. На сучасному етапі розвитку дистанційної освіти у вищій школі України існує певний досвід розробки та впровадження електронних навчальних посібників з іноземних мов. Наявні розробки використовують різне програмне забезпечення, яке є, у більшості випадків, легко доступним для загального користування та безкоштовним. Однак розробка електронних посібників носить епізодичний характер і здійснюється за ініціативою окремих викладачів іноземних мов, тому такі продукти не можуть продемонструвати усі можливості, які реалізуються сучасними інформаційними технологіями у навчальних цілях. Шляхом до оптимізації даного процесу є поєднання знань викладачів - предметників із зусиллями фахівців комп'ютерної техніки за підтримки цілеспрямованої загальної політики вищих навчальних закладів та системи вищої освіти в цілому. Альтернативою до розробки електронних навчальних посібників з іноземних мов може стати створення продуктів у мережі Інтернет засобами наявних у мережі ресурсів як результат колективної навчальної діяльності студентів.

Що стосується навчальних ресурсів з вивчення іноземних мов, наявних у мережі Інтернет, то вони представлені низкою різноманітних за формою, призначенням та ступенем розробленості джерел, які, однак, не зможуть задовольнити потреб формування іншомовної професійної компетентності студентів у повному обсязі. Тому від викладача вимагається здійснювати ретельний їх аналіз та чітке планування їх застосування з метою задоволення певних навчальних потреб. Електронні навчальні ресурси з вивчення англійської мови, розроблені зарубіжними фахівцями, значно перевершують вітчизняні проекти за ступенем методичної та технічної розробленості. Однак використання суцільно зарубіжних навчальних продуктів не вирішує повною мірою проблему формування іншомовної професійної компетентності, оскільки врахування рідної мови студентів у процесі навчання повинно мати місце для забезпечення свідомості навчання. Під час оцінювання електронного навчального ресурсу з точки зору доцільності його використання в навчальному процесі необхідно керуватись наступними положеннями: а) електронний навчальний ресурс за змістом та рівнем надання інформації повинен відповідати меті та завданням навчального процесу; б) бути зручним у застосуванні, при цьому необхідно визначитись, для якого формату навчальної діяльності (індивідуальної, групової, аудиторної, самостійної) його буде використано.

Що стосується електронного навчального курсу, то він повинен бути повним та послідовним у формуванні навичок та компетентностей з

іншомовного читання, письма, сприйняття на слух та мовлення за професійним спрямуванням. Програма повинна охоплювати усі шість рівнів мовної підготовки користувачів згідно Європейських рекомендацій і класифікацій та розглядати матеріал кожного рівня досить глибоко та детально.

Основними критеріями оцінювання доцільності використання електронного навчального ресурсу у формуванні іншомовної професійної компетентності студентів є наступні: методичні засади викладання та способи його реалізації, з опорою на певну парадигму навчання; навчальний зміст та способи його реалізації; завдання, що пропонуються до виконання, та їх характер; спрямованість на особистість студента – студентоцентрованість; інтерактивність та способи її реалізації; способи контролю та оцінювання іншомовних знань і навичок [3].

Джерелом автентичного неадаптованого контекстного мовлення можуть слугувати інформаційні ресурси іноземною мовою, які містять відео, звукові доріжки, газетні й науково-популярні статті, що можуть використовуватись у навчальному процесі з метою їх аналізу, порівняння інформації, створення власних навчальних ресурсів тощо.

В умовах розмаїття електронного навчального забезпечення з іноземних мов, наявного у мережі Інтернет, альтернативним рішенням є створення власних навчальних продуктів з використанням інформаційних матеріалів Інтернет в умовах творчої співпраці викладача, студентів та інших фахівців у певній професійній галузі. Дані навчальні продукти необхідно створювати засобами іноземної мови з подальшим розташуванням у мережі Інтернет, що дозволить учасникам навчального процесу доповнювати їх чи виправляти, а також запрошувати інших користувачів мережі до оцінки ресурсу, його доповнення, налагодження зв'язків з колегами.

Унаслідок проведення експериментального дослідження були виявлені та сформульовані педагогічні умови, які є *достатніми* для ефективної реалізації педагогічної концепції формування іншомовної професійної компетентності студентів вищого технічного навчального закладу в умовах дистанційної освіти. Ними є: 1) організація навчальної діяльності, яке ґрунтується на педагогічних концепціях та технологіях, які побудовані на розумінні особистості у всіх її проявах – інтелектуальному, емоційному та психомоторному (завдання таких навчальних процедур полягає у тому, щоб залучити до активної роботи усі можливі аналізатори обробки інформації, створити умови для того, щоб кожен студент мав можливість отримати особистісний досвід у пізнанні нового та спілкуванні); 2) підтримка поважного ставлення один до одного як представників інших культур, країн, спільнот у процесі навчальної діяльності, комунікації, професійної співпраці через виявлення особистісного інтересу до особи співбесідника, прийняття участі у справах один одного шляхом підтримки, прийняття спільних рішень, порад тощо; 3) створення можливостей до творчої

самореалізації кожному учаснику проекту – думки й почуття кожного мають бути важливими для виконання спільного завдання; 4) створення умов для вільного висловлювання думок, вражень у комунікації з викладачами та студентами власної навчальної групи і з представниками інших країн, не порушуючи норм культури спілкування, у процесі створення нового інформаційного продукту, співпраці під час проєктивної діяльності та виконання колективних робіт; 5) налагодження та підтримка особистих контактів з метою формування почуття належності до групи, особистісної значущості та важливості для загальної справи.

Серед способів створення таких педагогічних умов для студентів, що навчаються за заочною (дистанційною) формою, є наступні: 1) організація загального збору навчальної групи, де відбувається знайомство студентів один з одним через участь у спеціально організованій дискусії у мікро групах – їх склад визначають самі студенти за особистісними уподобаннями з наступним обговоренням питань у всьому колективі; 2) налагодження міжособистісних контактів і формування мікрогруп для більш тісного контакту і роботи над спільними проєктами, зв'язуючись один з одним засобами мережі Інтернет. Сформована для спільної роботи мікрогрупа не є постійним колективом, протягом роботи її склад може змінюватись згідно характеру навчальних завдань та вказівок викладача. Викладачі створюють умови та впроваджують завдання для того, щоб студенти могли налагоджувати продуктивні зв'язки з іншими членами групи для суспільного виконання проєкту. Умови завдання передбачають формування пар за випадковим вибором у списку навчальної групи. При цьому студентам необхідно знайти один одного та зв'язатись через електронну пошту, встановити контакт (оскільки вони можуть бути навіть незнайомі), виконати сумісно проєкт та подати його на перевірку викладачеві у зазначений термін.

Оскільки основною складністю навчання дистанційно є великий обсяг матеріалу, що надається для вивчення, та вимогою надання виконаного завдання у чітко зазначений термін. Ситуація ускладнюється, якщо студенти вимушені поєднувати роботу з навчанням. За таких умов особливого значення набувають психолого-педагогічні чинники, які сприяють підтримці мотивації до навчання, почуття належності до групи та власної значущості у діяльності, що виконується.

Достатні педагогічні умови для розвитку іншомовної професійної компетентності викладачів та їх психологічної готовності до педагогічних інновацій можуть бути організовані у межах інтенсивних навчальних курсів, де навчання здійснюється наступним чином: 1) організація навчальної діяльності на засадах проблемного навчання, залучаючи до роботи виключно іншомовні джерела інформації мережі Інтернет для створення іншомовного середовища для спілкування; 2) налагодження роботи у мікрогрупах для виконання спільного практичного завдання; 3) забезпечення умов для особистісного, професійного та творчого саморозкриття під час сумісного створенні оригінального навчально-

методичного продукту, ґрунтуючись на застосуванні інноваційних технологій та інформаційних джерел мережі Інтернет; 4) налагодження таких відносин між учасниками навчального процесу, де у неформальній ситуації спілкування відбувається взаємообмін знанням, навичками, способами оперування інформацією та інформаційно-комунікаційними технологіями; організатором навчальних умов є інструктор, що проводить заняття, викладачі є активними учасниками навчального процесу, працюють з інформаційними джерелами мережі Інтернет, фахівцями, що розмістили власні навчально-методичні доробки на спеціалізованих сайтах, забезпечуючи, таким чином, здійснення опосередкованої документованої навчально-методичної комунікації; за таких умов викладачі є відкритими до отримання та привласнення нового знання та досвіду. Розташування власних розробок на сайтах глобальної мережі для відкритого (вибіркового) доступу інших користувачів мережі надає змогу: доповнювати, вносити необхідні корективи постійно після завершення навчання; запровадити дану розробку у практичну викладацьку діяльність, розв'язуючи таким чином проблему відсутності навчально-методичного забезпечення, яке відповідало б навчальним потребам даної навчальної групи; запросити інших фахівців висловити власну думку стосовно матеріалу, дати оцінку, можливі рекомендації, внести за дозволом автора доповнення та корективи; запросити студентів (учнів) до виконання завдань синхронно та асинхронно, розміщення власних інформаційних продуктів, коментарів, спостережень та особистих вражень; налагодження постійного зв'язку між колегами – учасниками навчання – через регулярну розсилку інформаційних листів електронною поштою та запрошення до соціальних мереж задля подальшого обміну професійним досвідом.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Підсумовуючи викладене, необхідно зазначити, що ефективність формування іншомовної професійної компетентності студентів вищих технічних навчальних закладів в умовах дистанційної освіти визначається сукупністю необхідних та достатніх педагогічних умов, які складають передумови успішності і результативності навчального процесу. Дотримання викладених умов потребують сумісних зусиль усіх учасників навчального процесу, а також адміністративного корпусу вищого технічного навчального закладу.

Перспективним напрямом подальших досліджень може стати розробка навчально-методичних комплексів, спрямованих на формування іншомовної професійної компетентності студентів з урахуванням викладених педагогічних умов.

Список використаної літератури

1. Яковлев Е. В. Педагогическая концепция: методологические аспекты построения / Е. В. Яковлев, Н. О. Яковлева. – М. : Гуманитар. изд.

центр ВЛАДОС, 2006. – 239 с. **2. Секрет І. В.** Теоретичні та методичні основи формування іншомовної професійної компетентності студентів вищих технічних навчальних закладів в умовах дистанційної освіти : автореф. дис. ... док. пед. наук: спец. 13.00.04 “Теорія та методика професійної освіти” / І. В. Секрет. – К., 2012. – 36 с. **3. Секрет І. В.** Теоретичні та методичні основи формування іншомовної професійної компетентності студентів вищих технічних навчальних закладів в умовах дистанційної освіти : Рукопис дис. ... док. пед. наук: спец. 13.00.04 “Теорія та методика професійної освіти” / І. В. Секрет. – К., 2012. – 552 с. **4. Секрет І. В.** Інтелектуальні здібності та мотивація досягнення у структурі професійної компетентності у світлі зарубіжних досліджень / І. В. Секрет // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. пр. / гол. ред. проф. В. К. Буряк. – Кривий Ріг : КДПУ, 2009. – Вип. 25. – С. 466 – 477.

Секрет І. В. Педагогічні умови формування іншомовної професійної компетентності у вищому технічному навчальному закладі в умовах дистанційної освіти

У статті наведено опис педагогічних умов формування іншомовної професійної компетентності у вищому технічному навчальному закладі в умовах дистанційної освіти. Педагогічні умови представлено систему необхідних та достатніх умов у сукупності організаційно-управлінських; організаційно-змістових; психолого-педагогічних та навчально-методичних умов, що, за визначенням автора, обумовлює ефективність дистанційної освіти.

Ключові слова: дистанційна освіта, педагогічні умови, іншомовна професійна компетентність, вищий технічний навчальний заклад.

Секрет І. В. Педагогические условия формирования иноязычной профессиональной компетентности в высшем техническом учебном заведении в условиях дистанционного образования

В статье представлено описание педагогических условий формирования иноязычной профессиональной компетентности в высшем техническом учебном заведении в условиях дистанционного образования. Педагогические условия рассматриваются в системе необходимых и достаточных условий в совокупности организационно-управленческих, организационно-содержательных, психолого-педагогических и учебно-методических, что, по определению автора, обуславливает эффективность дистанционного образования.

Ключевые слова: дистанционное образование, педагогические условия, иноязычная профессиональная компетентность, высшее техническое учебное заведение.

Sekret I. V. Pedagogical conditions of enhancing foreign language professional competence at the higher technical institution under the circumstances of distance education

The article presents the description of pedagogical conditions of enhancing foreign language professional competence at the higher technical institution under the circumstances of distance education. Pedagogical conditions are presented as a system of necessary and sufficient conditions including organizational-managerial, content organizational, psycho-pedagogical, and methodological conditions which, as the author states, determine the efficacy of the distance education.

Keywords: distance education, pedagogical conditions, foreign language professional competence, higher technical institution.

Стаття надійшла до редакції 15.05.2012 р.

Прийнято до друку 25.05.2012 р.

УДК 37.011.33

В. К. Сидоренко, Л. О. Лісіна

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Постановка проблеми у загальному вигляді. Перспективи оновлення освіти роблять настійним завданням підготовку професіонала, здатного до проектування власної діяльності в різних соціокультурних ситуаціях, готового знаходити шляхи розв'язання виникаючих проблем незалежно від окремих обставин, виробляти особливу стратегію професійного мислення, поведінки й діяльності. Проектно-діяльнісний рівень умінь педагога сьогодні визначає його професіоналізм і рівень сформованості професійно-педагогічної культури [3, с. 373 – 374]. У структурі професійно-педагогічної культури можна виділити сукупність «проектних» способів інноваційного перетворення педагогічної дійсності на основі прогнозування, планування, конструювання й моделювання освітньо-виховних явищ, процесів і систем [там само, с. 372]. „Соціально-прогресивну творчу діяльність суб'єктів освітнього процесу у всіх доступних сферах буття й свідомості, яка при цьому є діалектичною єдністю процесів опредмечування (створення цінностей, норм, знакових систем тощо), і розпредмечування (процесів освоєння культурної спадщини); спрямовану на перетворення навколишньої дійсності; на перетворення багатства людської історії у внутрішнє багатство